

RADA MINISTRÓW

Informacja o przebiegu wykonania

WIELOLETNIEGO PLANU FINANSOWEGO PAŃSTWA

2011–2014

Warszawa, maj 2012

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	5
ROZDZIAŁ I CELE POLITYKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ PAŃSTWA	7
ROZDZIAŁ II POLITYKA FISKALNA PAŃSTWA	7
ROZDZIAŁ III SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA	9
ROZDZIAŁ IV BUDŻET PAŃSTWA	11
4.1 Dochody budżetu państwa	11
4.2 Wydatki budżetu państwa	12
4.3 Deficyt budżetu państwa	13
ROZDZIAŁ V BUDŻET ŚRODKÓW EUROPEJSKICH	14
ROZDZIAŁ VI PRZYCHODY I ROZCHODY BUDŻETU PAŃSTWA	16
ROZDZIAŁ VII SEKTOR FINANSÓW PUBLICZNYCH	17
ROZDZIAŁ VIII PAŃSTWOWY DŁUG PUBLICZNY	18
ZAŁĄCZNIK: WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA WEDŁUG FUNKCJI ZA 2011 ROK	19

WSTĘP

Podobnie jak w roku 2010, w roku 2011 gospodarka polska przejawiała dużą odporność na negatywne oddziaływanie otoczenia, w tym spowolnienie gospodarcze jakie nastąpiło w UE.

Sytuację społeczno-gospodarczą w 2011 r. charakteryzowały następujące tendencje:

- relatywnie wysoki wzrost gospodarczy, napędzany głównie przez konsumpcję i inwestycje, jak również w mniejszym stopniu przez popyt zewnętrzny;
- nasilenie zjawisk inflacyjnych, które były wywołane w dużej mierze wzrostem cen w gospodarce światowej oraz osłabieniem złotego;
- polepszenie sytuacji w finansach publicznych – poprawa wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych.

W niniejszej Informacji o przebiegu wykonania Wieloletniego Planu Finansowego Państwa za 2011 r., zaprezentowane zostaną syntetyczne informacje i dane w następującym układzie:

- Cele polityki społeczno-gospodarczej państwa;
- Polityka fiskalna państwa;
- Sytuacja makroekonomiczna
- Budżet państwa w 2011 r.
- Budżet środków europejskich w 2011 r.
- Przychody i rozchody budżetu państwa w 2011 r.
- Sektor finansów publicznych w 2011 r.
- Państwowy dług publiczny w 2011 r.
- Wydatki budżetu państwa według funkcji w 2011 r.

ROZDZIAŁ I

Cele polityki społeczno-gospodarczej państwa

W 2011 roku kontynuowano prace nad przyjęciem dokumentów strategicznych stanowiących nowy model zarządzania rozwojem kraju. Ramę nowego modelu zarządzania rozwojem kraju stanowi Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”, dla której w 2011 roku zakończono konsultacje społeczne i rozpoczęto uzgodnienia międzyresortowe. Drugi dokument w ramach systemu zarządzania rozwojem kraju stanowi Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Konsultacje społeczne i międzyresortowe Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) trwały do 2 marca 2011 roku. W tym czasie odbyły się cztery konferencje tematyczne w tym zakresie. Konsultacje zostały podsumowane podczas konferencji w Warszawie, która odbyła się 15 kwietnia 2011 r. Równocześnie na

forum Komitetu koordynacyjnego ds. Polityki Rozwoju trwały prace nad Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju z 10-letnim horyzontem czasowym, która pozostaje w korelacji z europejskim dokumentem programowym „Europa 2020” oraz 9 zintegrowanymi strategiami dotyczącymi: Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwa Energetycznego i Środowiska, Rozwoju Regionalnego, Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Rozwoju Kapitału Społecznego, Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa, Sprawnego Państwa oraz Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego. Powyższe dokumenty zostały kierunkowo uzgodnione na posiedzeniu Komitetu Koordynacyjnego i rekomendowane do przyjęcia przez Komitet Rady Ministrów i Radę Ministrów.

ROZDZIAŁ II

Polityka fiskalna państwa

Ramy instytucjonalne dla polityki fiskalnej w Polsce tworzą reguły konstytucyjne, szczegółowe przepisy ustawy o finansach publicznych, jak również regulacje ponadnarodowe traktatów o UE oraz o funkcjonowaniu UE oraz towarzyszących mu rozporządzeń, protokołów i dyrektyw. Jako szczególnego rodzaju zwieńczenie polskiej prezydencji w UE sprawowanej w II połowie 2011 roku, należy wskazać nowe uregulowania odnoszące się do polityki fiskalnej i wzmacniające Pakt na rzecz Stabilności i Wzrostu. Składają się one z 5 rozporządzeń i 1 dyrektywy (tzw. sześciopak) określające m.in. precyzyjne wymogi dla ram budżetowych członków UE. Sama dyrektywa harmonizuje reguły tworzenia i monitorowania narodowych budżetów - w tym zasady księgowości budżetowej, statystyki oraz sposoby prognozowania. Wzmocniony nadzór finansów publicznych uzupełniono nadzorem makroekonomicznym, wprowadzono nowe sankcje i zwiększono ich automatyzm.

Radykalne zmniejszenie dynamiki realnej wydatków publicznych w roku 2011 pozwoliło na skuteczną konsolidację fiskalną, której zwieńczeniem będzie, zgodna z rekomendacją Rady UE redukcja nadmiernego deficytu w 2012 roku. Do działań prowadzących do konsolidacji fiskalnej po stronie wydatkowej zaliczyć

należy po pierwsze wprowadzenie wydatkowej reguły dyscyplinującej. Reguła ta ma zastosowanie w okresie, w którym Polska objęta jest procedurą nadmiernego deficytu. Wprowadzono zakaz przyjmowania przez Radę Ministrów projektów ustaw, których skutkiem byłoby zwiększenie niektórych wydatków lub spadek dochodów w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów. W roku 2011 zamrożony był fundusz wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Od marca 2011 r. zmniejszono wysokość zasiłku pogrzebowego. Począwszy od 2011 r. weszły w życie nowe reguły ograniczające deficyt jednostek samorządu terytorialnego, co wiązało się z obowiązkiem zrównoważenia budżetu w części bieżącej. Strukturę wydatków publicznych przekształciły w sposób bardzo istotny zmiany w systemie emerytalnym. Od maja 2011 r. nastąpiło zmniejszenie składki przekazywanej przez ZUS do OFE z 7,3% do 2,3% podstawy składki emerytalnej. Kwota refundacji z budżetu państwa dla FUS w 2011 r. z tytułu przekazanych składek do OFE wyniosła 15,4 mld zł, zamiast planowanej pierwotnie w ustawie budżetowej na rok 2011 kwoty refundacji 23,9 mld zł. Relatywnie wysokie tempo wzrostu gospodarczego oraz szereg rozwiązań podatkowych wzmocniły pomysłą realizację prognozy dochodowej. Od stycznia 2011 r.

wprowadzono tymczasową (na 3 lata, tj. do końca 2013 r.) podwyżkę stawek VAT o 1 pkt proc., przy jednoczesnym obniżeniu stawki z 7% do 5% na część towarów żywnościowych. Zwiększono limit rocznego obrotu uprawniającego podatników do zwolnienia z podatku VAT ze 100 tys. do 150 tys. zł. Od 1 stycznia 2011 r. podwyższona została akcyza na wyroby tytoniowe, w następstwie nowej dyrektywy Rady UE w zakresie struktury oraz stawek podatku akcyzowego stosowanego do wyrobów tytoniowych. W związku z wygaśnięciem w dniu 30 kwietnia 2011 r. programu pomocowego pod nazwą „Pomoc operacyjna w zakresie biopaliw” przestały funkcjonować w Polsce notyfikowane mechanizmy wsparcia dla rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych. W efekcie zniesione zostały obniżone stawki podatku akcyzowego dla paliw z dodatkiem biokomponentów i dla biopaliw. Ograniczono również możliwość odliczenia podatku VAT naliczonego przy nabyciu samochodów z tzw. „kratką” i wprowadzono brak możliwości odliczania podatku naliczonego od paliwa wykorzystywanego do ich napędu. Do działań na rzecz wzmocnienia strony dochodowej zaliczyć należy również rozszerzenie obowiązku stosowania kas rejestrujących m. in. dla usług prawniczych i pokrewnych, usług w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej świadczonych na zasadzie odpłatności, pogrzebowych, w zakresie kultury, sportu.

Wśród działań wspierających konsolidację oraz zrównoważony wzrost gospodarczy należy także wymienić racjonalizację i zwiększenie przejrzystości systemu podatkowego. Ustawą z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców wprowadzono w ustawie – Ordynacja podatkowa, możliwość składania do ministra właściwego do spraw finansów publicznych wniosku o wydanie interpretacji ogólnej w przypadku niejednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego w określonych decyzjach, postanowieniach oraz interpretacjach indywidualnych wydanych przez organy podatkowe oraz organy kontroli skarbowej w takich samych stanach faktycznych lub zdarzeniach przyszłych, oraz w takich samych stanach prawnych. Wprowadzono możliwość orzekania przez organy podatkowe o odpowiedzialności podatkowej jednoosobowej spółki kapitałowej powstałej w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną. Ponadto od dnia 1 października 2011 r. wprowadzono dla podatników podatku akcyzowego możliwość składania elektronicznie, przez internet niektórych deklaracji dla podatku akcyzowego.

Rozłożona w czasie strategia konsolidacji, wykorzystująca odpowiednie zbilansowanie ryzyk dla wzrostu gospodarczego i stabilności finansów publicznych, wpłynęła na pożądane ograniczenie nierównowagi fiskalnej w 2011 r.

ROZDZIAŁ III

Sytuacja makroekonomiczna

Dynamika aktywności w gospodarce światowej w 2011 r. obniżyła się, w głównej mierze za sprawą krajów rozwiniętych, m.in. USA, Japonii i strefy euro. Wolniej rosły światowy handel i produkcja przemysłowa. Negatywny wpływ na koniunkturę gospodarczą w tym okresie miały: silny wzrost cen surowców naturalnych, katastrofy naturalne w Azji oraz przede wszystkim trwający kryzys zadłużeniowy w strefie euro, który wpłynął na wzrost awersji do ryzyka na światowych rynkach finansowych. Znalazło to odzwierciedlenie we wzroście rentowności papierów skarbowych, przede wszystkim w krajach o największym zadłużeniu, co oznaczało często dalszy wzrost kosztów obsługi długu publicznego. Napięcia na rynku długu przełożyły się także na wyższe koszty finansowania sektora bankowego, co w połączeniu ze zwiększonymi wymogami kapitałowymi oraz wzrostem awersji do ryzyka przyczyniło się do zaostrzenia warunków kredytowych dla podmiotów sektora niefinansowego, zwłaszcza w krajach europejskich.

Te czynniki oraz trwający po kryzysie finansowym z lat 2008/09 proces dostosowań w bilansach sektora finansowego i niefinansowego przyczyniły się do obniżenia tempa wzrostu gospodarki UE w 2011 r., na którą przypada ok. 80% polskiego eksportu. Produkt Krajowy Brutto (PKB) w UE w 2011 r. zwiększył się o 1,5%, wobec 2% w 2010 r. i był niższy od prognoz sformułowanych przed rokiem. W jeszcze większym stopniu obniżyła się dynamika popytu wewnętrznego, zarówno konsumpcyjnego, jak i inwestycyjnego. W efekcie, import UE, który jest główną determinantą zewnętrznego popytu na polskie towary, zwiększył się tylko o 3,9%, wobec 6,1% założonych w WPPF 2011-2014 i 9,8% rok wcześniej. Szybciej rósł wprawdzie import Niemiec, z którymi Polska utrzymuje najsilniejsze kontakty handlowe, ale i w tym wypadku zanotowano obniżenie tempa wzrostu.

Oslabienie aktywności gospodarczej wpłynęło na pogorszenie dynamiki obrotów handlowych krajów, których rynki są kluczowe dla polskiego eksportu. Mimo to, wyniki polskiego eksportu, zwłaszcza pod koniec 2011 r., okazały się zaskakująco dobre, szczególnie uwzględniając spadek PKB i importu UE (także Niemiec) w IV kw. ub. r. Przyczyniło się do tego m.in. relatywnie duże osłabienie złotego w II połowie roku, które wpłynęło na poprawę konkurencyjności cenowej polskich produktów. Zgodnie z danymi BIS, między majem i grudniem ub.r. nastąpiła deprecjacja realnego efektywnego kursu złotego o 13%, który w ostatnim

miesiącu 2011 r. osiągnął najsłabszy poziom od marca 2009 r. Wzrostowi sprzedaży zagranicznej sprzyjał także niewielki spadek relatywnych jednostkowych kosztów pracy w przetwórstwie przemysłowym. Powyższe czynniki przyczyniły się do wzrostu udziału polskiego eksportu w imporcie UE, co pozwoliło ograniczyć negatywne skutki spowolnienia gospodarczego i wymiany handlowej u naszych głównych partnerów.

Wzrost produkcji przemysłowej w całym 2011 r. wyniósł niemal 8%. W porównaniu z początkiem obecnej fazy ożywienia, tj. ze styczniem 2009 r., w grudniu 2011 r. poziom produkcji sprzedanej przemysłu (oczyszczony z wahań sezonowych) był o prawie 1/3 większy. Relatywnie dobre wyniki eksportu oraz wysokie inwestycje publiczne wspierały wzrost produkcji w branżach przetwórstwa przemysłowego kierujących znaczną część swojej produkcji na rynki zagraniczne oraz powiązanych z branżą budowlaną.

Na wysokim poziomie przez cały ub.r. utrzymywała się dynamika aktywności inwestycyjnej. To efekt wysokich nakładów w sektorze instytucji rządowych i samorządowych na inwestycje infrastrukturalne oraz poprawy inwestycji w sektorze prywatnym, zwłaszcza przedsiębiorstw. Inwestycjom sprzyjały dobre wyniki finansowe firm oraz relatywnie korzystne warunki finansowania w sektorze bankowym. W 2011 r., po dwóch latach spadku, wzrost nakładów brutto na środki trwale przekroczył 8%. Najwyższą dynamikę odnotowały te inwestycje budowlane, które nie były powiązane z budownictwem mieszkaniowym. W 2011 r. wyraźnie wzrosły też inwestycje w środki transportu, wciąż niska była natomiast dynamika nakładów inwestycyjnych w maszyny i urządzenia oraz budownictwo mieszkaniowe.

Poprawa aktywności gospodarczej, w tym wzrost inwestycji i dobre wyniki finansowe przedsiębiorstw, pozytywnie wpłynęły na wzrost popytu na pracę w 2011 r. Liczba pracujących¹ zwiększyła się o 170 tys. osób, tj. 1,1% – wzrost ten był przede wszystkim związany z wysokim przyrostem popytu na pracę w sektorze przemysłowym (o 2,5%). W 2011 r. rosła zarówno liczba pracujących na własny rachunek, jak i liczba osób zatrudnionych na etat (przede wszystkim na czas nieokreślony). Pomimo rosnącego popytu na pracę, w 2011 r. wzrosła liczba bezrobotnych, a średnioroczna stopa bezrobocia wg BAEL była nieznacznie wyższa niż

¹ Przeciętą liczbą pracujących w wieku 15 lat i więcej. Dane dotyczące rynku pracy są w tym rozdziale podawane według BAEL

w roku poprzednim (9,7%). Była ona jednak nieznacznie wyższa niż założona w WPPF 2011-2014 (9,3%) oraz niż przeciętna stopa bezrobocia w UE (9,6%). Niewielki przyrost stopy bezrobocia w Polsce wynikał z dalszego wzrostu aktywności zawodowej (współczynnik aktywności zawodowej zwiększył się o 0,3 pkt. proc. do 56,1%), będącego efektem wzrostu aktywności osób starszych (powyżej 54 lat). Po dwóch latach stabilizacji nieznacznie zwiększył się wskaźnik zatrudnienia – o 0,3 pkt. proc. do 50,7%.

W 2011 r. wzrostowi zatrudnienia towarzyszyła ograniczona presja płacowa. Siła przetargowa pracowników w negocjacjach płacowych była ograniczana przez wciąż relatywnie wysoki poziom bezrobocia. Przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wzrosło nominalnie o 5,4% w porównaniu do 2010 r., w tym w sektorze przedsiębiorstw o 5% (realnie odpowiednio o 1,1% i 0,6%).

Niska dynamika dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych oraz relatywnie wysoka inflacja nie sprzyjały wzrostowi konsumpcji prywatnej, zwłaszcza w II połowie ub.r., kiedy zanotowano spowolnienie tempa wzrostu tej kategorii. Przy niskiej dynamice dochodów wzrost konsumpcji prywatnej odbywał się kosztem oszczędności. Stopa oszczędności brutto w sektorze gospodarstw domowych i instytucji non-profit zmniejszyła się do 1,7% w 2011 r., wobec 8,5% w 2010 r. W 2011 r. zanotowano także pierwszy w historii spadek spożycia publicznego. Było to m.in. efektem konsolidacji fiskalnej nakierowanej na redukcję nadmiernego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Konsumpcja zbiorowa w 2010 r. spadła realnie o 1,2%, w porównaniu ze wzrostem o 4% w 2010 r., co było zdeterminowane dynamiką spożycia sektora instytucji rządowych i samorządowych. Zgodnie z danymi GUS, spożycie publiczne w 2011 r. wzrosło nominalnie o 2,9%, w porównaniu ze wzrostem o 7,8% rok wcześniej. Realnie odnotowano spadek spożycia publicznego o około 1,3%, wobec wzrostu o około 4,1% w 2010 r. Tak znaczące obniżenie dynamiki spożycia publicznego było przede wszystkim spowodowane spadkiem zużycia pośredniego (tj. zakupów towarów i usług sektora publicznego) o 0,6%, podczas gdy w 2010 r. odnotowano wzrost tej kategorii aż o 15,5%. Dynamika spożycia publicznego determinowana była także przez wzrost kosztów pracy, które zwiększyły się nominalnie o 3,4%, podczas gdy rok wcześniej o 4,2%, natomiast ich wkład we wzrost

nominalny spożycia wyniósł 1,8 pkt. proc. Wzrost kosztów pracy wynikał głównie ze wzrostu tych wydatków w tej kategorii w podsektorze samorządowym. Według wstępnych danych GUS koszty pracy w tym podsektorze wzrosły o około 4,3%.

Wysoka dynamika aktywności inwestycyjnej i – szerzej – akumulacji (zapasy utrzymały dodatni wkład we wzrost PKB) nie była w stanie zrównoważyć słabszych wyników konsumpcji ogółem. W efekcie obniżyło się tempo wzrostu popytu krajowego. To z kolei przełożyło się na osłabienie tempa wzrostu importu, do czego przyczyniło się także osłabienie kursu złotego. W przeciwieństwie do 2010 r., dynamika eksportu w 2011 r. okazała się wyższa od importu, w efekcie czego zaobserwowano dodatni wkład eksportu netto we wzrost PKB. Zmniejszeniu skali nierównowagi zewnętrznej sprzyjał również wzrost nadwyżki transferów bieżących, spowodowany głównie wzrostem dodatniego salda przepływów finansowych z budżetem UE, klasyfikowanych na rachunku bieżącym. Dobre wyniki finansowe przedsiębiorstw bezpośredniego inwestowania przełożyły się natomiast na niewielki wzrost deficytu dochodów. W rezultacie, w całym 2011 r. szacowany deficyt rachunku bieżącego spadł do 4,3% PKB, z 4,6% PKB w 2010 r. Co ważne, był on w ponad 90% finansowany napływem netto kapitału długookresowego, tj. zagranicznymi inwestycjami bezpośrednimi i środkami na rachunku kapitałowym, na którym klasyfikowana jest większość europejskich funduszy strukturalnych.

W 2011 r. średnie tempo wzrostu PKB utrzymało się na relatywnie wysokim i stabilnym poziomie (1% kw/kw). W efekcie w całym roku PKB wzrósł w Polsce o 4,3%, tj. o 0,4 pkt. proc. więcej niż rok wcześniej i jednocześnie o 0,3 pkt. proc. więcej niż założono w WPPF 2011-2014. Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2011 r. wyniósł 4,3% (wobec 3,5% zakładanych w WPPF 2011-2014). We wszystkich miesiącach roku inflacja w ujęciu r/r kształtowała się wyraźnie powyżej celu NBP, wynoszącego 2,5%. Główne przyczyny wzrostu cen wynikały z czynników zewnętrznych: wysokich cen surowców na rynkach światowych i – spowodowanego wzrostem globalnej awersji do ryzyka – osłabienia złotego. Inflacja bazowa (tj. CPI po wyłączeniu żywności i energii) w okresie od stycznia do lipca 2011 r. kształtowała się poniżej celu inflacyjnego, a na koniec roku, na skutek osłabienia złotego, wzrosła do 3,1% r/r

Rozdział IV

Budżet państwa

4.1 Dochody budżetu państwa

Zgodnie z szacunkowymi danymi o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń – grudzień 2011 r. dochody wyniosły ok. 277,6 mld zł, co stanowi 101,6% kwoty

dochodów zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2011 r. W porównaniu do 2010 r. dochody budżetu państwa były wyższe o ok. 27,3 mld zł, tj. 10,9%.

Dochody budżetu państwa w latach 2010-2011

Wyszczególnienie	2010 Wykonanie	2011		4:2	4:3
		Plan	Wykonanie		
1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	250,3	273,1	277,6	110,9	101,6
Dochody podatkowe i niepodatkowe	247,1	270,7	275,5	111,5	101,8
1. Dochody podatkowe	222,6	242,7	243,2	109,3	100,2
1.1. Podatki pośrednie	165,2	179,7	180,3	109,1	100,3
a) Podatek od towarów i usług	107,9	119,3	120,8	112,0	101,3
b) Podatek akcyzowy	55,7	58,7	58,0	104,1	98,7
c) Podatek od gier	1,6	1,7	1,5	90,9	88,4
1.2. Podatek dochodowy CIT	21,8	24,8	24,9	114,2	100,2
1.3. Podatek dochodowy PIT	35,6	38,2	38,1	107,0	99,7
2. Dochody niepodatkowe	24,5	28,0	32,3	131,7	115,1
3. Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi	3,2	2,4	2,1	63,8	85,4

VAT

Dochody z VAT w 2011 r. wyniosły 120,8 mld zł, a ich tempo wzrostu ukształtowało się na poziomie 12,0%. Było to o 1,5 mld zł więcej niż prognozowano w ustawie budżetowej. Na wysokość dochodów z VAT w 2011 r. miało wpływ podwyższenie stawek podatku VAT od

Podatek Akcyzowy

Dochody budżetu państwa z akcyzy w 2011 r. wyniosły 58,0 mld zł i były o ok. 0,7 mld zł. niższe niż pierwotnie planowano. W stosunku do pierwotnego planu w 2011 r. wyższe były dochody z akcyzy od wyrobów tytoniowych.

PIT

Dochody budżetu państwa z PIT w 2011 r. wyniosły 38,1 mld zł i były wyższe od ubiegłorocznych o 7,0%. Dochody z PIT w 2011 r. były niższe o 0,3% od

stycznia 2011 r., jak również tempo zmian wskaźników makroekonomicznych. Według dostępnych obecnie informacji spożycie prywatne w ujęciu nominalnym w 2011 r. wzrosło w 2011 r. o 7,7%, natomiast inwestycje sektora finansów publicznych wzrosły o 11,1%.

Niższe niż planowano okazały się dochody z akcyzy od paliw silnikowych. Wpływy od pozostałych wyrobów akcyzowych nieznacznie odbiegały od pierwotnego planu.

W wyższym niż pierwotnie planowano były dochody z podatku płaconego według skali podatkowej oraz według liniowej 19% stawki od

działalności gospodarczej. Niższe niż planowano okazały się wpływy z form zryczałtowanych. Wpływy z podatku od zysków giełdowych zostały zrealizowane zgodnie z planem. Saldo rozliczenia rocznego podatku za 2010 r.

CIT

Dochody z CIT w 2011 r. wyniosły 24,9 mld zł i były wyższe niż w 2010 r. o 14,2%. Wykonanie dochodów z CIT w 2011 r. było na poziomie prognozowanym w ustawie budżetowej. Na wyższe wpływy z CIT w 2011 r. miało wpływ saldo rozliczenia rocznego za 2010 r., które było wyższe o 2,6 mld zł od salda za

dokonanego przez podatników w 2011 r. nie wpłynęło w znaczący sposób na zmianę wielkość wpływów z PIT. Wysokość salda ukształtowała się na podobnym poziomie jak w przypadku rozliczenia za 2009 r.

2009 r. (dane dotyczą sektora finansów publicznych, czyli budżetu państwa i jst łącznie). W 2010 r. kwota do zapłaty wyniosła 6,6 mld zł, a nadpłata 4,2 mld zł; w 2009 r. kwoty te wyniosły odpowiednio 5,2 mld zł i 5,3 mld zł.

4.2 Wydatki budżetu państwa

Wydatki budżetu państwa w 2011 r. wg wstępnych danych wyniosły ok. 302,7 mld zł, tj 96,6% w stosunku do planowanych w ustawie budżetowej. Różnica między planowanymi a zrealizowanymi wydatkami stanowiła

10,7 mld zł. Udział wydatków budżetu państwa w PKB wyniósł ok. 20% (opierając się na wstępnych szacunkach GUS odnośnie PKB), na etapie przygotowywania ustawy budżetowej zakładano, że wskaźnik ten wyniesie 21%.

Wykonanie wydatków według podstawowych grup ekonomicznych przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2011 rok	Plan po zmianach	Wykonanie	Wskaźnik
			I - XII	4:3
1	2	3	4	5
mld zł				
WYDATKI OGÓŁEM z tego:	313,3	313,3	302,7	96,6%
1. Dotacje i subwencje	147,2	149,2	148,5	99,5%
2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	22,2	22,0	21,9	99,7%
3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	59,2	57,0	55,3	97,1%
4. Wydatki majątkowe	15,6	16,7	14,9	89,1%
5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	38,4	38,4	36,0	93,6%
6. Środki własne Unii Europejskiej	15,7	15,3	14,7	96,6%
7. Współfinansowanie projektów z udziałem środków UE	15,0	14,8	11,4	77,1%

Spośród zrealizowanych w 2011 roku wydatków budżetu państwa największymi pozycjami były wydatki na:

- dotacje do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Emerytalno-Rentowego (17,4% wydatków ogółem);
- subwencję ogólną (16,0%);
- obsługę długu Skarbu Państwa (11,9%).

Wyniosły one łącznie 136,9 mld zł co stanowi około 45,2% wykonanych wydatków ogółem.

Niezrealizowanie wydatków w wysokości 10,7 mld zł (3,4%) w stosunku do ustawy budżetowej spowodowane było głównie niewykorzystaniem środków budżetowych:

- 1) w ramach nierozdysonowanych rezerw celowych (3,9 mld zł) w tym:

- na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE oraz niepodlegających zwrotowi środków pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu EFTA (2,6 mld zł);
 - dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego;
 - wsparcie działań stabilizujących system ochrony zdrowia;
 - dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
- 2) w wydatkach na obsługę długu Skarbu Państwa (2,4 mld zł), będących wypadkową: niższych od zakładanych potrzeb pożyczkowych, mocniejszego niż zakładano kursu złotego w I połowie roku 2011, elastycznej struktury sprzedaży papierów wartościowych dostosowanej do sytuacji rynkowej, dobrej sytuacji budżetu w zakresie płynności, niższego oprocentowania długu opartego o zmienne stopy procentowe;
 - 3) w częściach 29 Obrona narodowa oraz 39 Transport łącznie w kwocie 1,4 mld zł głównie w zakresie wydatków inwestycyjnych;
 - 4) w budżetach wojewodów ok. 0,6 mld zł m.in.: na świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego, na zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe a także na pomoc materialną dla uczniów;
 - 5) w części 84 Środki własne UE, z tytułu niższej płatności składki członkowskiej do budżetu UE (0,5 mld zł) spowodowanym głównie przez zmniejszenie poziomu wydatków UE uwzględnionych w ostatecznie przyjętym budżecie na 2011 r. w stosunku do kwot ujętych w projekcie budżetu przedłożonego przez Komisję Europejską, a także rozliczenia nadpłaty za poprzedni rok budżetowy oraz rewizji szacunków VAT i dochodu narodowego brutto będących podstawą do obliczenia wysokości składki;
 - 6) w części 34 Rozwój Regionalny (0,2 mld zł) głównie w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych 2007-2013 oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

4.3 Deficyt budżetu państwa

Deficyt budżetu państwa w 2011 r. wg wstępnych danych wyniósł 25,1 mld zł, co stanowi 62,5 % deficytu zaplanowanego w ustawie budżetowej na 2011 r. Było to wynikiem niższego o ok. 10,7 mld zł tj. 3,4 %,

w stosunku do planu, wykonania wydatków oraz wyższego o ok. 4,4 mld zł tj. 1,6 % wykonania dochodów budżetu państwa.

Rozdział V

Budżet środków europejskich

Lata	Budżet środków europejskich (w mld zł)		
	Dochody	Wydatki	Wynik
Plan 2011	68,6	84,0	-15,4
Wykonanie 2011	48,6	60,8	-12,2

Budżet środków europejskich, stosownie do postanowień nowej ustawy o finansach publicznych., obejmuje refundacje wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (tj. w ramach funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy oraz na realizację Wspólnej Polityki Rolnej), z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej.

Jednocześnie od 2010 r. zmianie uległ system przepływu środków w ramach finansowania projektów unijnych. Zmiana systemu polegała na wyznaczeniu centralnego podmiotu płatniczego (Bank Gospodarstwa Krajowego) do realizacji płatności dla beneficjentów programów. Bank Gospodarstwa Krajowego dokonuje wszystkich płatności w programach na rzecz wszystkich beneficjentów, z rachunków otwartych w tym banku przez Ministra Finansów za wyjątkiem wydatków dokonywanych w ramach projektów pomocy technicznej. Na tych samych zasadach od początku 2010 r. realizowane są płatności w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Finansowanie płatności w części UE odbywa się w ramach wydatków budżetu środków europejskich, zaś refundacje z KE poniesionych przez agencje płatnicze wydatków – stanowią dochód budżetu środków europejskich.

W Wieloletnim Planie Finansowym Państwa 2011-2014 zaplanowano na rok 2011 dochody budżetu środków europejskich na poziomie 68,6 mld zł.

Wykonanie dochodów ogółem na wszystkie programy w 2011 r. zamknęło się kwotą 48,6 zł, w tym w ramach:

- funduszy strukturalnych, Grantów EFS, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 31,22 mld zł
- Wspólnej Polityki Rolnej – 17,37 mld zł

Wykonanie planu dochodów budżetu środków europejskich w 2011 r. w rozbiciu na poszczególne programy przedstawia się następująco:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 10,30 mld zł
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 4,15 mld zł
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – 1,24 mld zł
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 4,47 mld zł
- Regionalne Programy Operacyjne – 10,79 mld zł
- Granty EFS – 0,0007 mld zł
- Szwajcarsko – Polski Program Współpracy – 0,017 mld zł
- Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 0,25 mld zł
- Wspólna Polityka Rolna – 17,37 mld zł

Jednocześnie na 2011 r. zaplanowane zostały wydatki budżetu środków europejskich w wysokości 84,0 mld zł. Wydatki te zostały przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem projektów pomocy technicznej.

Wykonanie wydatków ogółem na wszystkie programy w 2011 r. zamknęło się kwotą 60,8 mld zł, z tego w ramach:

- funduszy strukturalnych, Grantów EFS, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 42,68 mld zł
- Wspólnej Polityki Rolnej – 18,15 mld zł, w tym:
 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 – 0,27 mld zł,

- Wspólna Polityka Rolna – 17,88 mld zł
- Wykonanie planu wydatków budżetu środków europejskich w 2011 r. w rozbiciu na poszczególne programy (poza WPR) przedstawia się następująco:
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 16,66 mld zł
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 4,80 mld zł
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – 1,54 mld zł
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 6,89 mld zł

- Regionalne Programy Operacyjne – 12,17 mld zł
- Granty EFS – 0,0010 mld zł
- Szwajcarsko – Polski Program Współpracy – 0,029 mld zł
- Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 0,60 mld zł

W 2011 r. zaplanowano wynik finansowy budżetu środków europejskich w wysokości: - 15,4 mld zł. Wynik finansowy za 2011 r. ukształtował się ostatecznie na poziomie 12,2 mld zł. Różnicę pokryto w ramach potrzeb pożyczkowych budżetu państwa.

ROZDZIAŁ VI

Przychody i rozchody budżetu państwa

Deficyt i potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa w 2011 r. (mld zł)	
Deficyt budżetu państwa	Potrzeby pożyczkowe netto
25,1	26,9

Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa w 2011 r. wyniosły 26,9 mld zł. Głównymi składnikami tych potrzeb był deficyt budżetu państwa na poziomie 25,1 mld zł, deficyt budżetu środków europejskich w kwocie 12,2 mld zł, transfery do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu ubytku składki przekazywanej do otwartych funduszy emerytalnych (15,4 mld zł) oraz saldo udzielonych pożyczek (5,0 mld zł). W kierunku zmniejszenia potrzeb pożyczkowych oddziaływały środki uzyskane w ramach konsolidacji zarządzania płynnością sektora finansów publicznych (24,5 mld zł) oraz wpływy netto z prywatyzacji w wysokości 6,3 mld zł (całość uzyskanych przychodów z prywatyzacji wyniosła 13,06 mld zł).

Przychody budżetu państwa ukształtowały się na poziomie 812,3 mld zł, a rozchody w kwocie 774,9 mld zł. Bez uwzględniania operacji z tytułu zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym, które nie podlegają limitom (z tytułu konsolidacji zarządzania płynnością – 579,6 mld zł oraz emisji krótkoterminowych bonów skarbowych – 2,0 mld zł) przychody i rozchody ukształtowały się odpowiednio na poziomie 230,7 mld zł oraz 193,4 mld zł wobec ustawowych limitów na poziomie 402,3 mld zł oraz 346,6 mld zł. Przychody i rozchody związane

z emisją i wykupem długu (bez krótkoterminowych bonów) ukształtowały się odpowiednio na poziomie 149,7 mld zł oraz 120,0 mld zł. Przychody ze skarbowych papierów wartościowych uzyskane na rynku krajowym wyniosły 120,8 mld zł, a przychody z emisji obligacji i zaciągniętych kredytów na rynkach międzynarodowych w kwocie 28,9 mld zł. Rozchody na rynku krajowym ukształtowały się na poziomie 113,7 mld zł, a na rynkach zagranicznych w kwocie 6,4 mld zł.

W strukturze przychodów z SPW na rynku krajowym najważniejszą pozycją były wpływy ze sprzedaży obligacji stałoprocentowych (72,0 mld zł). Wpływy z pozostałych rodzajów SPW były następujące: bony skarbowe – 16,1 mld zł (bez bonów krótkich), obligacje zmiennoprocentowe – 25,6 mld zł, obligacje indeksowane – 5,0 mld zł, obligacje oszczędnościowe – 1,9 mld zł. W strukturze emisji obligacji na rynkach zagranicznych dominowały obligacje nominowane w USD (11,6 mld zł), wpływy z emisji obligacji nominowanych w EUR, JPY i CHF wyniosły odpowiednio 5,4 mld zł, 1,9 mld zł oraz 1,1 mld zł. Wpływy z kredytów w międzynarodowych instytucjach finansowych wyniosły 9,0 mld zł, z czego 5,9 mld zł z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz 3,1 mld zł z Banku Światowego.

Przychody i rozchody budżetu państwa w 2011 r. (w mld zł)	
Przychody	Rozchody
812,3	774,9
230,7*	193,4*

* bez operacji z tytułu zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym, które nie podlegają limitowi

Rozdział VII

Sektor finansów publicznych

W 2011 r. deficyt sektora finansów publicznych wyniósł 55,9 mld zł (3,7 % PKB) i był niższy w stosunku do 2010 r. o ok. 29,2 mld zł, natomiast od prognozowanego w ustawie budżetowej niższy o 19,5 mld zł (tj. ok. 1,3 % PKB).

Po wzroście deficytu sektora finansów publicznych w latach 2008 – 2010, od 2011 r. realizowana jest strategia jego systematycznej redukcji. Znalazło to odzwierciedlenie w wykonaniu budżetu państwa, który spadł w ujęciu kasowym z 44,6 mld zł do 25,1 mld zł, co pociągnęło za sobą znaczący spadek deficytu w podsektorze rządowym. Jednocześnie w 2011 r. po raz pierwszy widoczne były efekty uchwalonej ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o *finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw*, w postaci ograniczenia nierównowagi fiskalnej oraz zwiększenia efektywności i poprawy struktury wydatków publicznych. W okresie kiedy Polska objęta jest procedurą nadmiernego deficytu dyskrejonalne wydatki budżetu państwa oraz nowe wydatki prawnie zdeterminowane nie mogą wzrosnąć o więcej niż 1% realnie r/r. Ponadto Rada Ministrów nie może przyjmować projektów ustaw określających zwolnienia, ulgi i obniżki, których skutkiem finansowym może być zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów oraz nie może przyjmować projektów ustaw skutkujących wzrostem wydatków nie objętych tymczasową regułą wydatkową.

Podkreślenia wymaga fakt, iż przy konstrukcji budżetu na rok 2011 po raz pierwszy zastosowano ww. tymczasową regułę wydatkową, co niewątpliwie przyczyniło się do znacznego zmniejszenia deficytu budżetu państwa. Ponadto w projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 przyjęto, że wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych dla pracowników objętych przepisami ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o *kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw* (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.) pozostaną na poziomie nominalnym z roku 2010 z uwzględnieniem rozdysponowanych rezerw celowych w 2010 r. oraz przyrostu dodatkowego wynagrodzenia rocznego naliczonego, zgodnie z ustawowo określonymi zasadami. Poziom z roku 2010 nie dotyczył nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej, sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, których wynagrodzenia są finansowane ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości, prokuratorów oraz asesorów prokuratorskich.

Szczegółowe informacje nt. wykonania dochodów i wydatków jednostek sektora finansów publicznych zostały zamieszczone w *Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. Omówienie*.

Rozdział VIII

Państwowy dług publiczny

Na koniec 2011 r. państwowy dług publiczny wyniósł 815,3 mld zł, co oznacza wzrost o 67,4 mld zł w porównaniu ze stanem na koniec 2010 r. Wyrażony w relacji do PKB wyniósł 53,5% (wzrost o 0,7 pkt. proc.

wobec 2010 r.). Tym samym drugi próg ostrożnościowy zapisany w ustawie o finansach publicznych nie został przekroczony.

Państwowy dług publiczny w latach 2010-11				
		2010	2011	zmiana
Państwowy dług publiczny	mld zł	747,9	815,3	67,4
	% PKB*	52,8	53,5	0,7

* PKB wg Informacji Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie pierwszego szacunku wartości produktu krajowego brutto w 2011 r. z dnia 14 maja 2012 r.

Na powyższą wielkość państwowego długu publicznego złożyło się:

- zadłużenie sektora rządowego 748,8 mld zł (wzrost o 56,5 mld zł względem końca 2010 r.),
- zadłużenie sektora samorządowego 64,3 mld zł (wzrost o 10,7 mld zł),

- zadłużenie sektora ubezpieczeń społecznych 2,3 mld zł (wzrost o 0,3 mld zł).

Dominujący udział w strukturze państwowego długu publicznego miał dług Skarbu Państwa – 91,7%. Udział długu sektora samorządowego wyniósł 7,9%.

Załącznik:

Wydatki budżetu państwa według funkcji za 2011 rok

Funkcja 1. Zarządzanie państwem

Na realizację zadań w zakresie funkcji 1. Zarządzanie państwem w 2011 r. wydatkowano kwotę 1,419 mld zł.

Ze względu na charakter funkcji nie prezentowano mierników w WPPF na lata 2011-2014.

Funkcja 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny

Zakres aktywności państwa ujmowanej w funkcji 2 został opisany w *Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015* głównie w ramach priorytetu 4 *Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa*.

Stosownie do przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 24 listopada 2009 r. *Planu uporządkowania strategii rozwoju*, szczegółowe cele i zadania jednostek realizujących omawianą funkcję w obszarze *Bezpieczeństwo publiczne* wpisują się w opracowaną *Strategię „Sprawne Państwo 2020”*.

Wykonane wartości mierników przypisanych celom funkcji 2 są wyższe od planowanych; w przypadku miernika dla celu pierwszego oznacza to sytuację gorszą od przewidywaną. W przypadku drugiego celu realizacja wartości obydwu mierników oznacza sytuację lepszą od planowanej.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny w 2011 r. wydatkowano kwotę 15,042 mld zł.

Funkcja 2		
Cel 1: Zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Wskaźnik zagrożenia przestępczością na 100 tys. ludności	2 850	3035,5
Funkcja 2		
Cel 2: Poprawa funkcjonowania służb bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem (w proc.)	68%	68,7%
2. Procent interwencji, w którym straż pożarna dotarła na miejsce zdarzenia (poniżej 15 minut)	75%	85%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Dla funkcji 2 przyjęto 3 mierniki. Pierwszy z nich przypisany do celu: zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego, osiągnął poziom wyższy niż pierwotnie zaplanowano. Wskaźnik zagrożenia przestępczością na 100 tys. ludności ostatecznie osiągnął poziom 3 035,5, czyli o 185,5 więcej w stosunku do zaplanowanej wartości. W roku 2011 nastąpił wzrost liczby przestępstw stwierdzonych (w stosunku do 2010 r.) w kategoriach przestępczości m.in. bójka lub pobicie, kradzież cudzej rzeczy, przywłaszczenie gospodarcze, oszustwo kryminalne i gospodarcze, paserstwo, przestępczość narkotykowa, przestępstwa drogowe i kolejowe. Nastąpił również wzrost skuteczności Policji w ww. obszarach. Kolejne dwa mierniki prezentują stopień realizacji drugiego celu i

wskazują w roku 2011 na poprawę funkcjonowania służb bezpieczeństwa powszechnego oraz porządku publicznego. Wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem kształtuje się na poziomie 68,7% i jest nieznacznie wyższy od planu. Wzrost liczby stwierdzonych (wykrytych) przestępstw w kategorii przestępstw narkotykowych, korupcyjnych i gospodarczych jest m.in. wynikiem wzrostu aktywności i skuteczności Policji w ww. obszarach.

Miernik procent interwencji, w którym straż pożarna dotarła na miejsce zdarzenia (poniżej 15 min.) osiągnął wartość 85. Wykonanie miernika na tym poziomie oznacza, że straż pożarna docierała na miejsce zdarzenia w czasie krótszym niż 15 min. w 85% interwencji, a nie jak zakładano w przypadku 75%.

Funkcja 3. Edukacja, wychowanie i opieka

Funkcja 3. Edukacja, wychowanie i opieka wpisuje się w zakres tematyczny priorytetu *Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości* ze *Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015*.

Osiągnięte wartości mierników za 2011 r. pozwalają stwierdzić poprawną realizację celów.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 3. Edukacja, wychowanie i opieka w 2011 r. wydatkowano kwotę 15,906 mld zł.

Funkcja 3		
Cel 1: Podniesienie poziomu jakości kształcenia		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Liczba aktywnych zawodowo pracujących z wyższym wykształceniem w liczbie aktywnych zawodowo pracujących ogółem (w proc.)	25,3%	27,64%
2. Liczba absolwentów poszczególnych typów szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (1) lub maturalny (2) w stosunku do liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy przystąpili do egzaminu (w proc.)	1) 64% 2) 81%	1) 66,45% 2) 84,8%
Funkcja 3		
Cel 2: Osiągnięcie do 2020 roku 90% wskaźnika upowszechnienia przedszkolnego		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (w proc.)	70%	72%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Edukacji Narodowej

Stopień realizacji pierwszego celu, czyli podniesienia poziomu jakości kształcenia, jest mierzony za pomocą 2 mierników. Pierwszy miernik, dotyczący liczby aktywnych zawodowo pracujących z wyższym wykształceniem w liczbie aktywnych zawodowo pracujących ogółem, osiągnął w 2011 roku poziom 27,64%, czyli o 2,3 p.p. wyższy od zaplanowanego. Systematyczny wzrost wynika ze zdecydowanie większej dynamiki wzrostu liczby aktywnych zawodowo pracujących z wyższym wykształceniem niż dynamiki wzrostu populacji aktywnych zawodowo pracujących ogółem.

Kolejnym miernikiem przypisanym do celu 1 jest liczba absolwentów poszczególnych typów szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (1) lub maturalny (2) w stosunku do liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy przystąpili do egzaminu (%). Jego wartość kształtowała się w 2011 r. odpowiednio na poziomach (1) - 66,45%, (2) - 84,8%. Osiągnięte wartości omawianego miernika są wyższe od zaplanowanych odpowiednio o 2,45 p.p (1) oraz 3,8 p.p.(2).

Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w kilku ostatnich latach z roku na rok wyraźnie wzrasta. Poziom miernika w 2011 r. wyniósł 72,0 %, co oznacza, że zaplanowana wartość została przekroczona o 2 p. p. Na podkreślenie zasługuje fakt wzrostu liczby placówek wychowania przedszkolnego. Wskazuje to na realną możliwość uzyskania w 2014 r. poziomu 82%.

W aktualizacji *Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2011-2014* prezentowany był dodatkowo miernik określający wyniki badania populacji 15-latków przeprowadzone w ramach Programu Międzynarodowego Oceny Uczniów (PISA). Badanie to jest realizowane w cyklach 3-letnich od 2000 r., a obecnie jest przeprowadzane badanie PISA 2012, którego wyniki będą znane w grudniu 2013 r. Metodologia OECD nie zakłada podawania szacunkowych wartości wskaźników w okresie między tymi badaniami i w związku z tym nie można zaprezentować wielkości szacunkowych jako wskaźników PISA.

Funkcja 4. Zarządzanie finansami państwa

Na realizację zadań w zakresie funkcji 4. Zarządzanie finansami państwa w 2011 r. wydatkowano kwotę 105,041 mld zł.

Funkcja 4		
Cel 1: Stabilność finansów publicznych		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Deficyt sektora finansów publicznych	75,4 mld zł	55,9 mld zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów

Dla funkcji 4 realizowany jest tylko jeden cel który odnosi się do stabilności finansów publicznych oraz jeden miernik, który realizuje cel poprzez określenie deficytu sektora finansów publicznych. Jego wartość na 2011 rok planowana była w wysokości 75,4 mld zł. Ostatecznie zamknął się on wynikiem 55,9 mld zł., czyli niżej od wartości prognozowanej w ustawie budżetowej o 19,5 mld zł (tj. ok. 1,3 % PKB).

Przy konstrukcji budżetu na rok 2011 zastosowano tzw. tymczasową regułę wydatkową, co niewątpliwie doprowadziło do znacznego zmniejszenia deficytu budżetu państwa. Ponadto w projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 przyjęto m.in., że wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych pozostaną na poziomie nominalnym z roku 2010.

Funkcja 5. Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa

Funkcja 5 jest spójna z priorytetem *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki ze Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015*.

Osiągnięte wartości mierników określające stopień realizacji celów funkcji 5 wskazują na zróżnicowany

poziom ich wykonania (jeden z dwóch prezentowanych mierników nie osiągnął zaplanowanej wartości).

Na realizację zadań w zakresie funkcji 5. Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa w 2011 r. wydatkowano kwotę 0,418 mld zł.

Funkcja 5		
Cel 1: Zwiększanie konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez zmianę struktury własnościowej		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Wartość planowanych przychodów z prywatyzacji	15 mld zł	13,06 mld zł

Funkcja 5		
Cel 2. Wywiązywanie się ze zobowiązań Skarbu Państwa w stosunku do obywateli		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Liczba zaspokojonych roszczeń w stosunku do wniosków (w proc.)	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Skarbu Państwa

Uzyskane w 2011r. przychody z prywatyzacji wyniosły ogółem 13,06 mld zł, co stanowiło 87,1% wykonania planu. Analiza przyczyn niewykonania planu, wskazuje jednak, że nie można uznać stanu realizacji pierwszego celu dla funkcji 5 w warunkach roku 2011 za niedostateczny. Kryzys w strefie euro i wolne tempo wzrostu gospodarczego spowodowały znaczną przecenę na rynkach akcji oraz zminimalizowanie gotowości do podejmowania ryzyka przez potencjalnych inwestorów, co spowodowało zmniejszenie zainteresowania ofertą prywatyzacyjną Ministra Skarbu Państwa. Utrudniło to realizację niektórych projektów prywatyzacyjnych

uniemożliwiając ich przeprowadzenie w zakładanym terminie. Istotny wpływ na efektywne prowadzenie procesów prywatyzacyjnych miała niekorzystna koniunktura na międzynarodowych rynkach kapitałowych, szczególnie w II półroczu 2011 r. Dla przykładu, z tego powodu podjęta została decyzja o zawieszeniu planowanego zbycia kolejnego pakietu akcji spółki PKO BP S.A. do czasu poprawy koniunktury.

Drugi cel określony dla funkcji 5. został wykonany w pełnym zakresie. Liczba zaspokojonych roszczeń w stosunku do wniosków została zrealizowana w 2011 roku w 100 %.

Funkcja 6. Polityka gospodarcza kraju

Funkcja ta wpisuje się w priorytet *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015*.

Wartości mierników dla funkcji 6 na rok 2011, wskazują na zróżnicowany poziom wykonania celów.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 6. Polityka gospodarcza kraju w 2011 r. wydatkowano kwotę 6,346 mld zł.

Funkcja 6		
Cel 1: Stabilny i zrównoważony rozwój polskiej gospodarki		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. PKB per capita wg PPS w relacji do średniej w krajach UE-27 (w proc.)	63,3%	64,1%*
2. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową i innowacyjną	42,4 mld zł	34,2 mld zł

Funkcja 6		
Cel 2: Bezpieczeństwo energetyczne kraju		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Udział produkcji energii elektrycznej z paliw pochodzenia krajowego w krajowej produkcji energii elektrycznej (w proc.)	Powyżej 85%	Powyżej 85%*
2. Nadwyżka mocy dyspozycyjnych elektrowni krajowych w stosunku do maksymalnego krajowego zapotrzebowania mocy (w proc.)	Powyżej 15%	15,9%

* dane szacunkowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki

W ramach funkcji 6 określono dwa cele ujmujące w syntetyczny sposób kierunki polityki gospodarczej kraju. Stabilny i zrównoważony rozwój polskiej gospodarki był mierzony za pomocą dwóch mierników. Pierwszy z nich to PKB per capita wg PPS w relacji do średniej w krajach UE-27 (w %). Wstępny szacunek tej relacji dla Polski wyniósł 64,1 %, co oznacza wynik lepszy o 0,8 p.p. niż planowany na 2011 rok. Osiągnięta wartość wynikała ze stosunkowo wysokiego wzrostu PKB w Polsce, w porównaniu do średniej zmiany PKB w całej Unii Europejskiej.

W odniesieniu do realizacji drugiego miernika w 2011 r. nakłady na działalność badawczo – rozwojową i innowacyjną wyniosły 34,2 mld zł. Zapisana w planie wyższa wartość zakładała ok. 10% wzrost nakładów. W rzeczywistości w latach 2009-2010 nakłady

przedsiębiorstw przemysłowych na działalność innowacyjną najpierw spadły, potem nieznacznie wzrosły. Tym samym wartość omawianego miernika jest niższa o ok. 8 mld zł.

Do celu drugiego, związanego z bezpieczeństwem energetycznym kraju, przypisano dwa mierniki mierzące stopień jego realizacji. Udział produkcji energii elektrycznej z paliw pochodzenia krajowego w krajowej produkcji energii elektrycznej na 2011 rok planowany był na poziomie powyżej 85 %. Aktualne dane szacunkowe wskazują, że miernik ten został wykonany.

Na 2011 rok zakładano, że nadwyżka mocy dyspozycyjnych elektrowni krajowych w stosunku do maksymalnego krajowego zapotrzebowania mocy przekroczy 15 %. Dane statystyczne wykonania miernika wskazują na realizację zakładanej wcześniej wartości.

Funkcja 7. Gospodarka przestrzenna, budownictwo i mieszkalnictwo

Zadania realizowane w ramach Funkcji 7 obejmują podstawowe programy rządowe polityki mieszkaniowej oraz stanowią realizację ustawowo określonych zobowiązań z przeszłości w zakresie finansowania mieszkalnictwa.

Działania zmierzające do wsparcia mieszkalnictwa, zarówno w aspekcie społecznym, jak i w ramach zwiększenia mobilności pracowników na rynku pracy, są

zawarte w projekcie „Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2020” oraz w jednej z towarzyszących temu dokumentowi strategii zintegrowanych – *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego*.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 7. Gospodarka przestrzenna, budownictwo i mieszkalnictwo w 2011 r. wydatkowano kwotę 1,736 mld zł.

Funkcja 7		
Cel: Poprawa stanu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców (w szt.)	357	354,8*
2. Liczba nowo budowanych mieszkań na 1000 mieszkańców (w szt.)	4	3,45*

* wartość szacunkowa, oparta na bieżącej statystyce GUS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej

Poziom realizacji celu postawionego w ramach funkcji 7 w 2011 roku jest nieco niższy od zakładanego. Wskazuje na to niepełne wykonanie zaplanowanych mierników. Planowana liczba mieszkań przypadająca na 1 000 mieszkańców (w szt.) na 2011 rok wynosiła 357. Szacunkowe wykonanie wynosi 354,8 szt., czyli o 2,2 mieszkania mniej na 1000 osób niż pierwotnie założono. Niższe wykonanie pierwszego miernika związane jest z poziomem drugiego miernika, gdyż wielkość zasobów mieszkaniowych jest bezpośrednio powiązana z liczbą nowo budowanych mieszkań. Szacunek liczby nowobudowanych mieszkań na 1 000 mieszkańców (w szt.) w 2011 roku wyniósł 3,45 szt. przy planowanym poziomie 4 szt. Stan realizacji celu i uzyskiwany poziom wartości mierników są w głównej mierze uwarunkowane czynnikami średnio- i długoterminowymi. Zmiany wartości obydwu mierników

są bezpośrednio uzależnione od liczby nowych inwestycji mieszkaniowych oraz zasobów wycofywanych z eksploatacji. Wpływ na liczbę nowobudowanych mieszkań w 2011 roku miał przede wszystkim przebieg cyklu koniunkturalnego w latach 2008-2009, w okresie tym część inwestorów wstrzymała lub opóźniła budowę mieszkań. Ze względu na długotrwałość procesów inwestycyjnych, efekty niższej liczby rozpoczynanych przedsięwzięć mieszkaniowych w latach 2008-2009 ujawniły się w 2011 roku w postaci niższej liczby wybudowanych mieszkań.

Odchylenia w wykonanych wartościach obydwu mierników są niewielkie, stąd istnieje nadzieja na pewne przyspieszenie w momencie poprawy koniunktury na rynku mieszkaniowym.

Funkcja 8. Kultura fizyczna i sport

Funkcja 8 ma istotne znaczenie dla obszarów strategicznych kapitał ludzki i kapitał społeczny, za które odpowiadają następujące strategie zintegrowane: *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego do roku 2020* oraz *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego do roku 2020*. Funkcja 8 wpisuje się również w realizację priorytetu

Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej ze Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Dwa z trzech prezentowanych mierników dotyczące realizacji celu funkcji 8 osiągnęły wartość planowaną.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 8. Kultura fizyczna i sport w 2011 r. wydatkowano kwotę 1,125 mld zł.

Funkcja 8		
Cel 1: Wzrost aktywności fizycznej społeczeństwa poprzez rozwój nowoczesnej ogólnodostępnej infrastruktury sportowej		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Liczba obiektów sportowych dofinansowanych ze środków będących w dyspozycji Ministra Sportu i Turystyki ogółem oddanych do użytku w stosunku do roku poprzedniego (w proc.)	7%	7%
2. Liczba kompleksów boisk zrealizowanych w ramach realizacji programu „Moje Boisko – Orlik 2012”	750	468

Funkcja 8		
Cel 2: Wzrost pozycji Polski we współzawodnictwie międzynarodowym w sportach olimpijskich		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Miejsce w rankingu światowym w sportach olimpijskich	15 – 20	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sportu i Turystyki

Zrealizowane wartości mierników wskazują na niepełne osiągnięcie pierwszego celu. Liczba obiektów sportowych dofinansowanych ze środków będących w dyspozycji Ministra Sportu i Turystyki ogółem oddanych do użytku w stosunku do roku poprzedniego (w %) została zrealizowana na wcześniej zaplanowanym poziomie. Sprawna realizacja inwestycji oraz sprzyjające warunki pogodowe pozwoliły na wykonanie wartości miernika w założonej wysokości, tj. 7%.

W przypadku liczby kompleksów boisk zrealizowanych w ramach realizacji programu „Moje Boisko – Orlik 2012” plan określono na poziomie 750 sztuk. W 2011 r. wybudowano 468 kompleksów boisk. Wynikało to przede wszystkim z mniejszego niż wcześniej przewidywano zainteresowania uczestnictwem w programie partnerów samorządowych (samorządów wojewódzkich oraz uczestniczących w programie jednostek samorządu terytorialnego realizujących zadania jako inwestorzy)

oraz nierzetelnego wykonawstwa robót budowlanych. Mniejsza liczba zrealizowanych inwestycji wynika ponadto z decyzji o zwiększeniu wysokości dofinansowania dla najbiedniejszych gmin. Celem takiego rozwiązania było zapewnienie harmonijnego rozwoju programu w skali kraju i przeciwdziałanie wykluczeniu obszarów biednych. Dodatkowo w ramach projektu „Biały Orlik” edycja 2011 dofinansowano budowę 62 lodowisk składanych i stałych, które powstały na terenie lub w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksów „Orlik”.

Miernik realizacji celu drugiego – miejsce w rankingu światowym w sportach olimpijskich przy zaplanowanej wartości na poziomie 15-20 miejsca, udało się zrealizować w zaplanowanym przedziale. Ostatecznie Polska w 2011 roku została sklasyfikowana na 17 miejscu w rankingu światowym w sportach olimpijskich.

FUNKCJA 9. Kultura i dziedzictwo narodowe

Funkcja 9. Kultura i dziedzictwo narodowe, wpisuje się w realizację następujących zintegrowanych strategii rozwoju (także przyjmowanych projektów) i programów rozwoju, o których mowa w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju:

- *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (projekt)*;
- *Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013, z Uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020*;

- *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego.*

Wartości mierników odnotowane dla roku 2011 wskazują na zróżnicowany sposób realizacji prezentowanych celów. Na realizację zadań w zakresie funkcji 9. Kultura i dziedzictwo narodowe w 2011 r. wydatkowano kwotę 1,362 mld zł.

Funkcja 9		
Cel 1: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych, otrzymujących dotacje podmiotowe na 1000 osób w danym roku	47,82	47,64
2. Liczba nowo wybudowanych, modernizowanych, pozyskanych i wyposażonych obiektów służących kulturze w roku/na rok poprzedni (w proc.)	135,48%	192,47%
Funkcja 9		
Cel: 2. Ochrona i poprawa stanu zachowania dziedzictwa narodowego		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Liczba zabezpieczonych, odrestaurowanych nieruchomości obiektów dziedzictwa narodowego w kraju i za granicą w danym roku	505	601
2. Liczba zabezpieczonych (zdigitalizowanych), odrestaurowanych ruchomych obiektów dziedzictwa narodowego w kraju i za granicą w danym roku	43 943 431	35 067 215

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Pierwszy cel dla funkcji 9, czyli rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego, mierzony jest za pomocą 2 mierników. Pierwszy z nich to liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, otrzymujących dotacje podmiotowe na 1000 osób i w 2011 r. osiągnął wartość 47,64. Ostateczna wartość tego miernika jest mniejsza od zaplanowanej o 0,18. Liczba widzów i słuchaczy wzrosła w 2011r. względem 2010r., natomiast liczba ludności kraju była na koniec 2011 roku wg GUS wyższa niż założono przy planowaniu miernika. Tym samym, mimo wzrostu widzów i słuchaczy współczynnik obniżył się. Kolejnym miernikiem jest liczba nowo wybudowanych, modernizowanych, pozyskanych i wyposażanych obiektów służących kulturze w roku / na rok poprzedni (w %) i osiągnął on wartość, która wyniosła 192,47 %, czyli o 57,0 p.p. więcej niż planowano. Drugim celem była ochrona i poprawa stanu zachowania dziedzictwa narodowego, która również była

monitorowana za pomocą dwóch mierników. Liczba zabezpieczonych, odrestaurowanych nieruchomości obiektów dziedzictwa narodowego w kraju i za granicą w 2011 r. ostatecznie była wyższa od planowanej o 96 obiektów, czyli wykonanie osiągnęło poziom 601 szt. Wyższe wykonanie wynika z większej niż przewidywano ilości wniosków o dofinansowanie prac konserwatorskich, złożonych do MKiDN.

Ostatni prezentowany miernik to liczba zabezpieczonych (zdigitalizowanych), odrestaurowanych ruchomych obiektów dziedzictwa narodowego w kraju i za granicą. W 2011 roku ilość tych obiektów była niższa od planu o 20,2 % i wyniosła 35 067 215. Niższe wykonanie wynikało z dwóch przyczyn: korekty metody liczenia obiektów dziedzictwa narodowego poddanych konserwacji oraz ze spadku liczby usług dla kontrahentów zewnętrznych, dotyczących przygotowania i czyszczenia taśm filmowych przed przegraniami na nośniki cyfrowe.

FUNKCJA 10. Nauka polska

Funkcja 10 wpisuje się w realizację następujących zintegrowanych strategii rozwoju (także przyjmowanych projektów) i programów rozwoju, o których mowa w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju:

- *Długookresową Strategię Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;*
- *Strategię Rozwoju Kraju 2020;*
- *Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020;*
- *Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego (projekt);*

- *Strategię Innowacyjności i Efektywności Gospodarki (projekt).*

Prezentowane wartości mierników wskazują na niejednorodny poziom wykonania celów w 2011 r. Trzy z czterech prezentowanych mierników osiągnęły wartość planowaną lub wyższą, natomiast jeden miernik nie osiągnął wartości wcześniej zaplanowanej. Na realizację zadań w zakresie funkcji 10. Nauka polska w 2011 r. wydatkowano kwotę 6,613 mld zł.

Funkcja 10		
Cel 1: Zwiększenie wykorzystania wyników badań naukowych w praktyce gospodarczej		
<i>Miernik</i>	<i>Plan 2011</i>	<i>Wykonanie 2011</i>
1. Nakłady sektora przedsiębiorstw na B+R jako % PKB (BERD/GDP)	0,25%	0,20%
2. Liczba międzynarodowych udzielonych patentów w Europejskim Urzędzie Patentowym (EPO), Urzędzie Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (USPTO), uzyskanych z realizowanych projektów	45 EPO 38 USPTO	45 EPO 39 USPTO
Funkcja 10		
Cel 2: Wzrost jakości prowadzonych badań		
<i>Miernik</i>	<i>Plan 2011</i>	<i>Wykonanie 2011</i>
1. Liczba polskich publikacji w międzynarodowych (indeksowanych) czasopismach na 1 mln mieszkańców (wg GUS/Scopus)	700	708,38
2. Udział publikacji polskich naukowców w światowej liczbie publikacji naukowych w czasopismach objętych National Science Indicators (w proc.)	1,55%	1,65%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Cel zidentyfikowany jako zwiększenie wykorzystania wyników badań naukowych w praktyce gospodarczej mierzono dwoma miernikami. Pierwszy miernik dotyczył wielkości nakładów sektora przedsiębiorstw na B+R jako % PKB (BERD/GDP). W tym przypadku nie uzyskano planowanej wielkości – wielkość nakładów wyniosła 0,20 %, czyli o 0,05 p.p. mniej niż pierwotnie zaplanowano. Wynik ten jest konsekwencją ograniczenia nakładów inwestycyjnych przez podmioty gospodarcze i braku istotnego zwiększenia aktywności badawczo-rozwojowej przez przedsiębiorców, pomimo systematycznego wzrostu ogólnej wartości nakładów na B+R w Polsce.

W 2011 roku liczba międzynarodowych patentów udzielonych w Europejskim Urzędzie Patentowym (EPO) wyniosła 45 i była zgodna z oczekiwaniami, zaś w przypadku polskich zgłoszeń w Urzędzie Patentowym Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (USPTO) uzyskano 39 patentów udzielonych przez USPTO i było to o 1 więcej od planowanej liczby.

Z kolei drugi cel, jakim był wzrost jakości prowadzonych badań, należy uznać za osiągnięty. Cel ten był monitorowany przez dwa mierniki. Pierwszy z nich to liczba polskich publikacji w międzynarodowych (indeksowanych) czasopiśmie na 1 mln mieszkańców (wg GUS/Scopus). Osiągnięta wartość miernika jest minimalnie większa od zakładanej (o 8,38).

Ostatni prezentowany miernik to udział publikacji polskich naukowców w światowej liczbie publikacji naukowych w czasopiśmie objętych National Science Indicators i był wyższy o 0,1 p.p. od zakładanej wartości. Dostępna za rok 2011 wartość miernika wynosi 1,65 %. Główne przyczyny większej wartości tego miernika niż przewidywano, to zwiększona aktywność publikacyjna polskich uczonych i badaczy, jak również rozszerzenie „listy filadelfijskiej” przez firmę Thomson-Reuters o dodatkowe polskie czasopisma oraz zmiany uwzględnianych obszarów badań na rzecz preferowanych przez polskie środowisko naukowe.

FUNKCJA 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic

Funkcja 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic wpisuje się w priorytet *Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwo* ze *Strategii Rozwoju Kraju 2007–2015*. Prezentowane wartości mierników wskazują na mniejszy niż

zaplanowano poziom wykonania celu w 2011 roku. Na realizację zadań w zakresie funkcji 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic w 2011 r. wydatkowano kwotę 20,023 mld zł.

Funkcja 11		
Cel: Zapewnienie niepodległości i nienaruszalności terytorialnej RP		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Wskaźnik ukończenia żołnierzami zawodowymi Sił Zbrojnych RP czasu „P” (stan ewidencyjny żołnierzy zawodowych do liczby stanowisk etatu czasu „P”) (w proc.)	100%	96,45%
2. Relacja wskaźnika potencjału bojowego do jego poziomu z roku poprzedniego	1,0046	1,0026
3. Średnioroczna liczba żołnierzy skierowanych do PKW* w stosunku do poziomu ambicji narodowych ("Strategia udziału SZ RP w operacjach poza granicami kraju")	0,91	0,90
4. Stan osobowy Sił Zbrojnych RP (na koniec roku)	100 000 SZ RP**	96 450 SZ RP
	20 000 NSR***	9 900 NSR
* Polski Kontyngent Wojskowy	** Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, *** Narodowe Siły Rezerwowe	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Obrony Narodowej

W ramach omawianej funkcji określono jeden cel, tj. zapewnienie niepodległości i nienaruszalności terytorialnej RP, którego stopień realizacji był mierzony za pomocą 4 mierników. Planowana wartość pierwszego prezentowanego miernika, tj. wskaźnika ukończenia żołnierzami zawodowymi Sił Zbrojnych RP czasu „P”

(stan ewidencyjny żołnierzy zawodowych do liczby stanowisk etatu czasu „P”) nie została osiągnięta. W 2011 r. miał on wartość 96,45 %, czyli o 3,55 p.p. mniej niż zaplanowano. Przyczyną osiągnięcia niższej od zakładanej wartości miernika była wyższa niż prognozowana liczba zwolnień żołnierzy z zawodowej

służby wojskowej. Wstępnie przewidywana liczba zwolnień określona była na poziomie 3000 osób, natomiast z ewidencji skreślono 7380 żołnierzy. Zdecydowana większość ogółu zwolnień (80,8 %) spowodowana była wypowiedzeniem stosunku służbowego przez żołnierzy.

Relacja wskaźnika potencjału bojowego do jego poziomu z roku poprzedniego osiągnęła w 2011 r. wartość 1,0026. Uzyskana wartość miernika na koniec 2011 r. oznacza przyrost potencjału bojowego na poziomie o 0,002 niższym niż założono. Powodem niższej wartości tego miernika jest niezrealizowanie niektórych zadań ujętych w „Planie modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP w latach 2011–2012”, mających istotne znaczenie dla przyrostu potencjału bojowego SZ RP.

Kolejny prezentowany miernik to średnioroczna liczba żołnierzy skierowanych do PKW w stosunku do poziomu ambicji narodowych („Strategia udziału SZ RP w operacjach poza granicami kraju”). Zakładano uzyskanie średniorocznej liczby zaangażowanych żołnierzy w 2011 r. na poziomie nie wyższym niż 0,91 w stosunku do poziomu ambicji narodowych. Na koniec

2011 roku osiągnięto wartość miernika w wysokości 0,90, czyli o 0,01 mniej niż planowano.

Główną przyczyną nieosiągnięcia zakładanej wielkości miernika „Stan osobowy Sił Zbrojnych RP (na koniec roku)” w zakresie żołnierzy SZ RP była wyjątkowo duża (2,5–krotnie większa niż prognozowana) liczba zwolnień żołnierzy z zawodowej służby wojskowej. W zakresie żołnierzy NSR należy zauważyć, że w 2011 roku złożono ogółem blisko 15 tys. wniosków na wykonywanie obowiązków w ramach NSR. Z tej liczby, z przyczyn niezależnych od organów wojskowych, zrezygnowało ok. 3,8 tys. kandydatów. W stosunku do pozostałych żołnierzy rezerwy nadano 11,9 tys. przydziałów kryzysowych. W 2011 roku ok. 3 tys. żołnierzy NSR powołano do zawodowej służby wojskowej, jednocześnie ok. 1,5 tys. żołnierzy zrezygnowało z pełnienia służby w NSR. W celu uzupełnienia stanowisk wytypowanych dla żołnierzy NSR realizowane jest szkolenie ochotników do NSR w ramach służby przygotowawczej, w trakcie której planuje się przeszkolić do końca 2012 r. ponad 3,5 tys. ochotników w korpusie szeregowych oraz podoficerów.

FUNKCJA 12. Środowisko

Funkcja 12. wpisuje się w realizację następujących zintegrowanych strategii rozwoju i programów rozwoju, o których mowa w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju:

- *Polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;*
- *Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015;*
- *Narodowej Strategii Spójności;*
- *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko;*
- *Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku;*
- *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;*

- *Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych);*
- *projektu Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko.*

Stopień realizacji mierników dla funkcji 12 można określić jako zadowalający. Na realizację zadań w zakresie funkcji 12. Środowisko w 2011 r. wydatkowano kwotę 4,648 mld zł.

Funkcja 12		
Cel 1: Zaspokojenie potrzeb wodnych ludności i gospodarki narodowej oraz ograniczenie zagrożeń wywołanych przez powodzie i susze, w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nim ekosystemów		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Udział nakładów na gospodarkę wodną w PKB	0,065	0,068
Funkcja 12		
Cel 2: Ochrona i poprawa stanu środowiska w szczególności poprzez zachowanie różnorodności biologicznej oraz właściwą gospodarkę odpadami		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Powierzchnia obszarów objęta różnymi formami ochrony przyrody (ha)	13 097 420	13 629 000

2. Masa składowanych odpadów w skali kraju/masa wytworzonych odpadów w skali kraju (w proc.)	22,5%	22,4%
--	-------	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Środowiska

Dla funkcji 12 określono dwa cele. Cel pierwszy związany z potrzebami wodnymi był monitorowany za pomocą miernika określającego udział nakładów na gospodarkę wodną w PKB (%). Wartość tego miernika wyniosła na koniec 2011 r. 0,068 %, czyli była wyższa od zaplanowanej o 0,03 p.p.

Drugi cel był monitorowany w 2011 r. dwoma miernikami. Pierwszy z nich dotyczy powierzchni obszarów objętej różnymi formami ochrony przyrody (ha). Na koniec omawianego okresu ogólna powierzchnia obszarów chronionych wyniosła 13 629 000 ha, czyli o 531 580 ha więcej niż planowano. Oznacza to, że 43,6 % terytorium Polski jest objęta różnymi formami ochrony przyrody.

Ostatni z prezentowanych mierników w ramach funkcji 12 zdefiniowany jest jako relacja masy składowanych odpadów w skali kraju do masy wytworzonych odpadów w skali kraju (%). Ostateczna wartość omawianego miernika ukształtowała się na poziomie 22,4 %, czyli była nieznacznie niższa od wartości zaplanowanej na 2011 r. Niższa wartość miernika jest zjawiskiem pozytywnym i wskazuje, że działania w zakresie gospodarki odpadami finansowane środkami publicznymi stopniowo przynoszą pozytywne efekty. Ograniczenie ilości odpadów oraz ich negatywnych skutków stanowi obok odzysku i unieszkodliwiania odpadów podstawę gospodarki odpadami.

Funkcja 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny

Dominującą strategią zintegrowaną rozwoju, w którą wpisuje się działalność państwa w ramach funkcji 13 jest *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego*. Działania podejmowane w ramach funkcji 13 chodziły również w skład takich strategii i planów rozwoju, jak:

- *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego*;
- *Krajowe Plany Działań na rzecz Zatrudnienia*;
- *Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015*;
- *Krajowy Program Reform na lata 2008 – 2011*;
- *Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013*.

- *Strategia Rozwoju Transportu*.

Uzyskane wartości mierników przypisanych obydwu celom: zapewnienie pomocy rodzinom oraz osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej i ochrona obywateli przed skutkami różnego rodzaju ryzyka związanego z aktywnością zawodową wskazują na ich poprawną realizację.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny w 2011 r. wydatkowano kwotę 86,038 mld zł.

Funkcja 13		
Cel 1: Zapewnienie pomocy rodzinom oraz osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Liczba rodzin objętych obowiązkowymi świadczeniami na rzecz rodziny	2,3 mln	2,4 mln*
Funkcja 13		
Cel 2: Ochrona obywateli przed skutkami różnego rodzaju ryzyka związanego z aktywnością zawodową		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Zasięg ubezpieczeń społecznych	0,59	0,60**

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

** dane wstępne, obliczone na podstawie danych ZUS i GUS

Wartości z wykonania miernika dla pierwszego celu w ramach funkcji 13 pokazują, że w 2011 r. liczba rodzin objętych obowiązkowymi świadczeniami była o 0,1 mln wyższa od przewidywanej. Różnica ta wynika z większej niż zakładano liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, jak też liczby rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Drugi cel w ramach funkcji 13 był mierzony za pomocą miernika określającego zasięg ubezpieczeń społecznych. Zaplanowana jego wartość dla 2011 r. na poziomie 0,59 została osiągnięta na nieco wyższym poziomie i według wstępnych danych miernik ten osiągnął wartość 0,60. Na wzrost liczby osób objętych ubezpieczeniami społecznymi wpływają m.in. wskaźnik wzrostu zatrudnienia w gospodarce narodowej oraz stopa

bezrobocia; zaś na liczbę osób w wieku produkcyjnym wpływają czynniki demograficzne, uwarunkowania społeczno-ekonomiczne oraz przepisy prawne decydujące, w jakim wieku pracownik przechodzi na emeryturę. Odmienne od zakładanych zmiany tych

czynników mają zasadniczy wpływ na ewentualne rozbieżności między danymi planowanymi a sprawozdawczymi.

Funkcja 14. Rynek pracy

Dominującą strategią zintegrowaną rozwoju, w którą wpisuje się działalność państwa w ramach przedmiotowej funkcji, jest *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego*. Poza tym działania podejmowane w ramach funkcji 14 wchodziły w skład takich strategii i planów rozwoju, jak:

- *Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015*;
- *Krajowy Program Reform Europa 2020*;
- *Krajowe Plany Działań na rzecz Zatrudnienia*;
- *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego*.

Przyjęte w planie cele nie zostały zrealizowane w planowanym stopniu, a wykonanie poszczególnych mierników nieznacznie odbiegło od planu. Mierniki wykorzystywane w funkcji 14 nie osiągnęły wartości zaplanowanych na rok 2011.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 14. Rynek pracy w 2011 r. wydatkowano kwotę 2,073 mld zł.

Funkcja 14		
Cel 1: Zwiększenie aktywności zawodowej		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Wskaźnik zatrudnienia (w proc.)	51,1%	50,7%
2. Współczynnik aktywności zawodowej (w proc.)	56,3%	56,1%*
3. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku (w proc.)	10,9%	12,5%
Funkcja 14		
Cel 2: Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Wskaźnik wypadkowości	8,8	8,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

Stopień zwiększenia aktywności zawodowej mierzony jest 3 miernikami. Pierwszy to wskaźnik zatrudnienia. Zrealizowana wartość tego miernika kształtuje się na poziomie 50,7 %, a więc jest nieznacznie niższa od planowanych 51,1 %.

Kolejny miernik przypisany do celu pierwszego to współczynnik aktywności zawodowej. Jego wartość szacunkowa za 2011 r. wyniosła 56,1 %, czyli była zbliżona do wartości planowanej (56,3 %). Różnica między wartością wykonaną i planowaną dwóch pierwszych mierników odzwierciedla zmiany na rynku pracy w 2011 roku.

Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku 2011 r.

wyniosła 12,5 % w odniesieniu do planowanych 10,9 %, czyli była wyższa o 1,6 p.p. od zakładanej wartości. Sytuacja na rynku pracy w roku 2011 nie poprawiała się tak dynamicznie jak prognozowano. Odnotowano spadek liczby ofert pracy, przede wszystkim subsydiowanej, sytuacja na rynku pracy pozostała zbliżona do tej, która miała miejsce w 2010 r.

W przypadku celu drugiego na etapie planu na 2011 r. szacowano, że wartość miernika wskaźnik wypadkowości wyniesie 8,8. Faktycznie zrealizowana wartość wyniosła 8,35. Spadek liczby wypadków przy pracy nastąpił w stopniu większym niż zakładano.

Funkcja 15. Polityka zagraniczna

W ramach funkcji 15 Minister Spraw Zagranicznych realizował zadania wpisujące się w dwie strategie:

- *Strategię Sprawne Państwo*;
- *Strategię Bezpieczeństwa Narodowego RP*.

Prezentowane wartości mierników potwierdzają prawidłową realizację wyznaczonych celów.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 15. Polityka zagraniczna w 2011 r. wydatkowano kwotę 1,878 mld zł.

Funkcja 15		
Cel 1. Dyplomacja RP w służbie obywatela i innych polskich podmiotów		
<i>Miernik</i>	<i>Plan 2011</i>	<i>Wykonanie 2011</i>
1. Poziom satysfakcji społecznej z działalności dyplomacji (badanie opinii publicznej)	dobra	dobra
2. Analiza ocen dyplomacji polskiej w środowiskach opiniotwórczych (media, ośrodki naukowo-eksperckie)	dobra	dobra
Funkcja 15		
Cel 2. Polska w gronie liczących się krajów w stosunkach międzynarodowych		
<i>Miernik</i>	<i>Plan 2011</i>	<i>Wykonanie 2011</i>
1. Liczba osób zajmujących najwyższe stanowiska w UE, NATO, systemie NZ	37	38
2. Analiza postrzegania Polski w mediach zagranicznych	dobra	dobra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Trzy z czterech mierników mierzących stopień realizacji celów funkcji 15 to mierniki opisowe. Poziom satysfakcji społecznej z działalności dyplomacji jest mierzony za pomocą badania opinii publicznej. Zaplanowano go na poziomie dobrym. Ocena uzyskana w przeprowadzonych badaniach opinii wskazuje na jego satysfakcjonujące wykonanie.

Podobnie w przypadku drugiego miernika – analizy ocen dyplomacji polskiej w środowiskach opiniotwórczych (media, ośrodki naukowo-eksperckie) mamy do czynienia

z dobrą oceną działań dyplomacji za rok 2011. W przypadku celu drugiego pozytywny stan mierników wskazuje na poprawne wykonanie zadań. W 2011 r. jedna osoba więcej niż pierwotnie przyjęto zajmowała najwyższe stanowisko w UE, NATO i systemie NZ.

Ostatni prezentowany miernik to analiza postrzegania Polski w mediach zagranicznych. Również w tym przypadku mamy do czynienia z oceną dobrą, tak jak to wcześniej przewidywano.

Funkcja 16. Sprawy obywatelskie

Zakres funkcji 16 wpisuje się w następujące strategie:

- *Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego;*
- *Strategię Sprawne Państwo 2020;*
- *Strategię Rozwoju Kapitału Społecznego;*
- *Strategię Rozwoju Kraju 2007-2015.*

Osiągnięte wartości mierników były lepsze od planowanych w trzech przypadkach, wykonanie jednego

miernika świadczy o sytuacji gorszej od zakładanej, jednak łącznie należy stwierdzić, że postawiony cel został w znacznym stopniu osiągnięty.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 16. Sprawy obywatelskie w 2011 r. wydatkowano kwotę 1,616 mld zł

Funkcja 16			
Cel 1: Zapewnienie przysługujących praw obywatelskich przez organy administracji publicznej oraz poprawa obsługi administracyjnej obywatela			
<i>Miernik</i>		<i>Plan 2011</i>	<i>Wykonanie 2011</i>
1. Liczba decyzji administracyjnych zaskarżonych do Sądów Administracyjnych w stosunku do liczby decyzji administracyjnych wydanych ogółem	Cz. 43	43%	17,85%
2. Liczba decyzji uchylających organu II instancji do liczby wniesionych odwołań	Cz. 17	5%	6,2%
3. Liczba skarg zasadnych w stosunku do liczby skarg ogółem	Cz. 17	22%	9,1%
	Cz. 42	6%	0,46%

4. Liczba usług realizowanych drogą elektroniczną w stosunku do liczby usług przyjętych do informatyzacji	Cz. 27	10%	11,13%
---	--------	-----	--------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Niższa niż zaplanowano wartość miernika określającego liczbę decyzji administracyjnych zaskarżonych do Sądów Administracyjnych, w stosunku do liczby decyzji administracyjnych wydanych ogółem, oznacza prawidłowe wykonanie planu. Ograniczenie, w stosunku do przewidywań, liczby decyzji zaskarżonych świadczy o poprawie jakości wydawanych decyzji administracyjnych oraz przestrzeganiu przepisów prawa przez podległe jednostki. W stosunku do przewidywanej liczby zaskarżeń ich liczba w roku 2011 była aż o 58,5 % mniejsza.

Liczba decyzji uchylających organu II instancji do liczby wniesionych odwołań wyniosła 6,2 % i była wyższa o 1,2 p.p. od przewidywanej, co świadczy o zwiększeniu odsetka spraw, dla których odwołania były zasadne. Należy zauważyć, że pewien wpływ na wzrost wykonania miernika miał wzrost liczby rozpatrywanych spraw.

Trzeci miernik przypisany funkcji 16 prezentowany jest w podziale na dwie części budżetowe. W obu przypadkach (dla części 17 i 42) liczba skarg zasadnych w stosunku do liczby skarg ogółem była na dużo niższym poziomie od planu. Niższa dla obu części od planowanej wartość wykonanego miernika na rok 2011 świadczy o poprawie jakości wydawanych decyzji administracyjnych, poprawie jakości świadczonych usług oraz przestrzeganiu przepisów prawa przez podległe jednostki.

Przekroczenie planowanych wartości dla liczby usług realizowanych drogą elektroniczną w stosunku do liczby usług przyjętych do informatyzacji o blisko 1,13 p.p. związane jest z wdrożeniem w systemie ePUAP nowej usługi wspólnej (umożliwiono podpisywanie dokumentów elektronicznych podpisem potwierdzanym profilem zaufania ePUAP).

Funkcja 17. Równomierny rozwój kraju

Funkcja swym zakresem wpisuje się w obszar strategiczny III - *Spójność społeczna i terytorialna* opracowywanej *Strategii Rozwoju Kraju 2020*.

Ponadto w ramach funkcji 17 realizowane są zadania związane z zarządzaniem, koordynacją i wdrażaniem programów realizowanych w ramach:

- *Narodowej Strategii Spójności 2007-2013*;
- *Norweskiego Mechanizmu Finansowego*;
- *Mechanizmu Finansowego EOG*;
- *Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy*;
- *innych programów i inicjatyw oraz zadania związane z realizacją projektów finansowanych w ramach tych programów*.

Osiągnięte wartości mierników, w ramach pierwszego celu związanego z efektywnym wykorzystaniem środków pomocowych, nieznacznie odbiegają od wartości planowanych. Po części wynika to jednak ze zwiększenia kwot alokacji w stosunku do przyjętej w planie na rok 2011. Niezależnie od powyższego osiągnięte wartości mierników wskazują na znaczne zaawansowanie wykorzystania przez Polskę środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej, w tym zwłaszcza środków z budżetu UE. Stan wykonania mierników dla celu drugiego wskazuje na osiągnięcie w 2011 roku przez gospodarkę polską sukcesu na polu rozwoju. Na realizację zadań w zakresie funkcji 17. Równomierny rozwój kraju w 2011 r. wydatkowano kwotę 21,130 mld zł.

Funkcja 17		
Cel 1: Efektywne wykorzystanie przez Polskę środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej, w ramach programów zarządzanych lub koordynowanych przez Ministra Rozwoju Regionalnego		
Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Wartość środków certyfikowanych w ramach programów do wartości alokacji wkładu pomocy zagranicznej na program(w proc.)	31,51%	30,66%
2. Wartość środków zakontraktowanych w ramach programów do wartości alokacji wkładu pomocy zagranicznej na program (w proc.)	80,45%	76,97%

Funkcja 17

Cel 2: Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym

Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Wzrost PKB w porównaniu do roku poprzedniego (rok poprzedni = 100; w cenach stałych) (w proc.)	4,0%	4,3%*
2. PKB per capita wg PPS w porównaniu do średniej w krajach UE-27 (w proc.)	63,3%	64%

*dane wstępne GUS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Ministerstwa Gospodarki

Wykonanie miernika wartość środków certyfikowanych w ramach programów do wartości alokacji wkładu pomocy zagranicznej na program wyniosło 30,66 %, czyli o 0,85 p.p. mniej niż planowano. Na niższy niż zakładano poziom wykonania miernika złożyło się m.in. zwiększenie kwot alokacji poszczególnych programów w związku z podziałem w 2011 roku środków Krajowej Rezerwy Wykonania i Dostosowania Technicznego oraz różnice kursów euro stosowanych na etapie planowania wartości miernika i obliczania faktycznego wykonania.

Na niższy o 3,48 p.p. od zakładanego poziom wykonania miernika wartość środków zakontraktowanych w ramach programów do wartości alokacji wkładu pomocy zagranicznej na program wpływ miały różnorakie przyczyny. Były to m.in. przyczyny formalne związane z nieposiadaniem przez beneficjentów odpowiednich dokumentów umożliwiających podpisanie umów, przedłużające się procedury związane z uzgodnieniem dokumentacji dotyczących dużych projektów z Inicjatywą

JASPERS, procedury uzyskiwania decyzji wodnoprawnych i decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych, zmiany w harmonogramach realizowanych projektów, opóźnienia w podpisaniu umów lub terminach rozstrzygnięcia naborów projektów. Ponadto, w 2011 roku nastąpiło z przyczyn wcześniej wskazanych zwiększenie kwot alokacji poszczególnych programów.

Wzrost PKB w 2011 roku w porównaniu do roku poprzedniego (w cenach stałych; w %), wyniósł 4,3 %, co oznacza, że wykonanie było wyższe od planu o 0,3 p.p. Poziom polskiego PKB per capita wg PPS w relacji do średniej w krajach UE-27 (w %) zaplanowano na 2011 rok na poziomie 63,3 %. Według wstępnego szacunku relacja ta wyniosła 64,1 %, co daje wynik lepszy o 0,8 p.p. niż planowano. Należy podkreślić, że na wartość relacji ma wpływ osiągnięte tempo wzrostu PKB w Polsce oraz średnie tempo wzrostu gospodarczego całej Unii Europejskiej.

Funkcja 18. Sprawiedliwość

Funkcja 18 Sprawiedliwość wpisuje się w priorytety wynikające m.in. z:

- *Krajowego Programu Reform na lata 2008-2011 na rzecz Strategii Lizbońskiej (Priorytet Sprawne Instytucje)*;
- *Raportu „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”*;
- *Projektu Strategii „Sprawne państwo 2011-2020”*.

Cele sformułowane dla funkcji 18 zostały zrealizowane. Nie wystąpiły istotne odchylenia od prognozowanych wartości mierników.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 18. Sprawiedliwość w 2011 r. wydatkowano kwotę 8,814 mld zł.

Funkcja 18

Cel 1: Zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu

Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Odsetek obywateli pozytywnie oceniających pracę sądów	34	36
2. Odsetek spraw, w których uwzględniono skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki	0,019	0,020

Funkcja 18

Cel 2: Zapewnienie bezpieczeństwa społecznego poprzez izolację osób tymczasowo aresztowanych i skazanych na karę pozbawienia wolności oraz resocjalizację wychowanków zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich

Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. % zaludnienia w zakładach karnych i aresztach śledczych	97	98
2. Powrotność wychowanków zakładów poprawczych na drogę przestępstwa (w proc.)	58%	58,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sprawiedliwości

Stan realizacji celu pierwszego, czyli zagwarantowania obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu mierzony był za pomocą dwóch mierników. Pierwszy stanowił odsetek obywateli pozytywnie oceniających pracę sądów. Odsetek ten określany jest na podstawie cyklicznych badań opinii publicznej przeprowadzanych przez CBOS i ukształtował się on na poziomie wyższym o 2 p.p. niż planowano, czyli osiągnął pułap 36 %.

Kolejnym miernikiem określającym stopień realizacji ww. celu w 2011 r. był odsetek spraw, w których uwzględniono skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Wyniósł on w 2011 r. 0,020 %, czyli jego wartość była 0,01 p.p. większa niż planowano. Na nieznacznie wyższą wartość miernika w stosunku do wielkości prognozowanej miała przede wszystkim wpływ kontynuacja trendu corocznego wzrostu ilości spraw wpływających do rozpatrzenia przez sądy powszechne.

Cel drugi sformułowano jako stopień zapewnienia bezpieczeństwa społecznego poprzez izolację osób tymczasowo aresztowanych i skazanych na karę pozbawienia wolności oraz resocjalizację wychowanków

zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich. Cel był również monitorowany w 2011 r. za pomocą dwóch mierników. Pierwszy z nich to % zaludnienia w zakładach karnych i aresztach śledczych. Osiągnięty rezultat jest o 1 p.p. wyższy od planowanego i miernik ten osiągnął poziom 98 %. Wyższy niż planowano poziom wykonania miernika wynika ze zwiększonej liczby osób, wobec których orzeczona została kara pozbawienia wolności.

Ostatni prezentowany miernik określa powrotność wychowanków zakładów poprawczych na drogę przestępstwa i w 2011 r. osiągnął wartość nieznacznie wyższą od planowanej, tj., 58,6 %. W ostatnich dwóch latach miernik ten utrzymuje się na podobnym poziomie. Należy wskazać, iż efekty wielu dodatkowych działań podejmowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości od roku 2009, w celu przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości wśród nieletnich, będą widoczne w późniejszym okresie i znajdą wówczas odzwierciedlenie w przyjętym mierniku. Większość nieletnich, którzy uczestniczyli w realizowanych projektach unijnych przebywa jeszcze w zakładach poprawczych, a niektóre działania nie zostały jeszcze zakończone.

Funkcja 19. Infrastruktura transportowa

Funkcja 19. Infrastruktura transportowa wpisuje się w realizację m.in. następujących zintegrowanych strategii rozwoju (także przyjmowanych projektów) i programów rozwoju, takich jak:

- *Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015 – Priorytet. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej;*
- *Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) – projekt;*
- *Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015;*
- *Program wieloletni pn. Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015;*

- *Krajowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005;*
- *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013;*
- *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko zatwierdzony przez KE w dniu 7 grudnia 2007 roku wraz z późn. zm.*

Wartości mierników prezentowane dla danej funkcji wskazują na zróżnicowany poziom realizacji celów w 2011 r.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 19. Infrastruktura transportowa w 2011 r. wydatkowano kwotę 20,343 mld zł.

Funkcja 19
Cel 1: Dążenie do zrównoważonego międzygałęziowo rozwoju transportu

<i>Miernik</i>	<i>Plan 2011</i>	<i>Wykonanie 2011</i>
1. Długość wybudowanych dróg ekspresowych i autostrad, długość przebudowanych dróg krajowych w km,	350,5	235,57
2. Długość przebudowanych / zmodernizowanych linii kolejowych w km	224	392,3

Funkcja 19
Cel 2: Poprawa stanu bezpieczeństwa w transporcie

<i>Miernik</i>	<i>Plan 2011</i>	<i>Wykonanie 2011</i>
1. Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców oraz w liczbie bezwzględnej	3 221	4 189

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej

Realizacja celu pierwszego była poniżej planu w części dot. dróg, zaś powyżej w części odnoszącej się do kolei. Wartość pierwszego miernika jest o 114,93 km mniejsza od zaplanowanej i wyniosła ostatecznie 235,57 km. Wykonanie wartości w/w miernika na poziomie mniejszym niż zaplanowano wynika z nieprzewidzianych warunków atmosferycznych, z zatorów płatniczych u wykonawców lub podwykonawców, skutkujących brakiem środków na zakup materiałów, co powodowało spowolnienia robót drogowych. Wykonanie miernika na takim poziomie związane było ponadto z trudnościami w pozyskaniu materiałów budowlanych i siły roboczej na skutek koncentracji różnych inwestycji infrastrukturalnych w roku 2011, a także z wydłużającym się czasem oczekiwania na niektóre decyzje administracyjne, od których uzależniony jest termin realizacji inwestycji. W 2011 r. przebudowano/zmodernizowano 392,3 km linii kolejowych, czyli o 168,3 km więcej niż zaplanowano. Wykonanie wartości w/w miernika na poziomie większym niż zaplanowano związane jest przede wszystkim

z otrzymaniem środków finansowych pochodzących z rezerw celowych na inwestycje kolejowe. Dodatkowym czynnikiem, który wpłynął na większe wykonanie miernika, były przeniesienia środków budżetowych w trakcie realizacji roku budżetowego 2011 na zadania inwestycyjne, których stan realizacji był bardziej zaawansowany niż pierwotnie przewidywał ich harmonogram.

Z uwagi na specyfikę miernika, dotyczącego celu Poprawa stanu bezpieczeństwa w transporcie, jego wartość na etapie planowania jest bardzo trudna do oszacowania. Różnica pomiędzy wartością planowaną przedmiotowego miernika na 2011 r. a jego wartością wykonaną wynika m.in. z następujących czynników: większe natężenie ruchu na drogach w 2011 roku związane z długą, ciepłą jesienią oraz późną, łagodną zimą, a także poważniejsze konsekwencje wypadków drogowych, związane z wyższymi prędkościami, z jakimi poruszali się kierowcy na drogach, jak również okres przejściowy we wdrażaniu nowego systemu fotoradarów.

Funkcja 20. Zdrowie

Zakres funkcji 20 wpisuje się w następujące strategie:

- *Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego;*
- *Strategię Rozwoju Kraju 2007-2015.*

Wartości mierników za rok 2011 ostatecznie zostały zrealizowane powyżej zamierzonych wartości, co wskazuje na poprawną realizację celu.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 20. Zdrowie w 2011 r. wydatkowano kwotę 9,745 mld zł.

Funkcja 20

Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa poprzez zapewnienie trwałego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem świadczeń ratujących życie

Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. Ilość donacji krwi wydanej do lecznictwa	1 058 283	1 078 927
2. Liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego spełniająca parametr czasu dotarcia do rzeczywistej liczby wyjazdów (w proc.)	92%	92%
3. Liczba wykonanych świadczeń wysokospecjalistycznych finansowanych z budżetu państwa na 1 mln mieszkańców	404,8	416
4. Liczba przeprowadzonych postępowań rejestracyjnych w zakresie produktów leczniczych, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	32 062	49 245

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia

Ilość donacji krwi wydanej do lecznictwa była planowana na poziomie 1 058 283, natomiast wykonano 1 078 927, tj. o 2 % więcej niż planowano.

Liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego spełniająca parametr czasu dotarcia do rzeczywistej liczby wyjazdów w ujęciu procentowym planowana była na poziomie 92 %, i taka też została wykonana.

Liczba wykonanych świadczeń wysokospecjalistycznych finansowanych z budżetu państwa na 1 mln

mieszkańców planowana była na poziomie 404,8 świadczeń, natomiast wykonano 416.

Planowana wartość ostatniego prezentowanego miernika, tj. liczby przeprowadzonych postępowań rejestracyjnych w zakresie produktów leczniczych, wyrobów medycznych i produktów biobójczych wyniosła 32 062 postępowania, natomiast wykonano 49 245, czyli o 53,6 % więcej niż zaplanowano.

Funkcja 21. Polityka rolna i rybacka

Funkcja ta wpisuje się w obszar strategiczny rozwój rolnictwa i wsi, a strategia dominująca to Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybackstwa.

Przyjęty w planie cel nie został w pełni zrealizowany. Dwa z trzech mierników wykorzystywanych w ramach

funkcji 21 nie osiągnęły wartości zaplanowanych na rok 2011.

Na realizację zadań w zakresie funkcji 21. Polityka rolna i rybacka w 2011 r. wydatkowano kwotę 28,859 mld zł.

Funkcja 21

Cel: Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych

Miernik	Plan 2011	Wykonanie 2011
1. wykorzystanie limitu środków na płatności bezpośrednie (70% z bieżącej kampanii i 30% z poprzedniej kampanii) (w proc.)	100%	100%
2. wykorzystania limitu środków EFRROW na realizację programów rozwoju obszarów wiejskich (narastająco w proc.)	49,9%	41,95%
3. Wykorzystanie limitu środków EFR (narastająco w proc)	44,27%	35,26%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Dla celu jakim jest wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych spośród trzech wybranych mierników, dwa nie zostały zrealizowane. Tylko miernik % wykorzystania limitu środków na płatności bezpośrednie (70% z bieżącej kampanii i 30 % z poprzedniej kampanii) został zrealizowany w wielkości planowanej dla roku 2011, czyli 100 %. Dla miernika % wykorzystania limitu środków EFRROW na realizację programów rozwoju

obszarów wiejskich (narastająco) zrealizowana wartość wyniosła 41,95 % i była niższa od planu o blisko 8 p.p. Niższy poziom wykorzystania limitów środków EFRROW od planowanego wynika z mniejszej niż prognozowana realizacji wypłat na rzecz beneficjentów PROW 2007-2013. Wiąże się to m.in. z jakością składanych wniosków o płatność (wymagających uzupełnienia), aneksowania umów przez beneficjentów w zakresie zmian terminów

złożenia wniosków o płatność na późniejsze, mniejszego niż planowano zainteresowania płatnością zaliczkową ze względu na konieczność zabezpieczenia 110% gwarancji na poczet rozliczenia zaliczki, rezygnacją z realizacji umów przez beneficjentów (wypowiadanie umów), wydłużeniem czasu czynności sprawdzających, w tym kontrolnych dokonywanych przez inspektorów terenowych oraz czasochłonnymi procedurami przetargowymi

Wykorzystanie limitu środków EFR (narastająco w %), prezentuje podobne wykonanie do wyżej opisanego,

gdzie przy planowanej wartości na poziomie 44,27, wykonanie zamknęło się wartością 35,26 limitu z lat 2007-2013. Oznacza to, że miernik nie został wykonany w ok. 9 p.p. Niższy od planowanego poziom wykorzystania limitów środków EFR w 2011 r. wynika z mniejszej niż prognozowana realizacji wypłat na rzecz beneficjentów PO „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” w latach 2010-2011 oraz z rozłożenia w czasie rozliczenia przez beneficjentów otrzymanych zaliczek w ramach programu.

Funkcja 22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna

Na realizację zadań w zakresie funkcji 22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna, w 2011 r. wydatkowano kwotę 3,338 mld zł.

Ze względu na charakter funkcji nie prezentowano mierników w WFPF na lata 2011-2014.